

UDK:331.147:094:342.53(4):681.326.7:681.322.9:371.279.8:616-
036.21:615.371:578.1:368

Dr Miloš M. Petrović¹

PROPISI EU

PREDLOG UREDBE EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVETA O DIGITALNOM ZELENOM SERTIFIKATU (COVID-19)²

Evropska komisija je ove godine predložila da se ustanovi okvir za izdavanje i prihvatanje sertifikata o vakcinisanju u sklopu posebnog elektronskog „zelenog sertifikata“, kao krovnog aspekta dokumentacije za prekogranično kretanje u kontekstu pandemije (pored potvrda o preležanoj virusnoj infekciji, negativnog rezultata testa i sl).³ Sloboda kretanja pojedinaca predstavlja ne samo jednu od osnovnih sloboda za građane Evropske unije već i aspekt na kome počiva niz privrednih grana, uključujući i domen osiguravajuće delatnosti, te osmišljavanje mehanizama za olakšavanje mobilnosti u kontekstu pandemije predstavlja vrlo značajnu stavku. Uspostavljanjem takvog sistema Evropska unija nastoji da pojednostavi realizaciju mogućnosti, to jest prava na mobilnost evropskih državljana, kako onih koji su već vakcinisani i koji to nameravaju da učine, tako i onih drugih koji iz različitih razloga to nisu u mogućnosti (npr. deca ili rizične zdravstvene kategorije). Artikulisanje tog akta u duhu je člana 21 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije, koji se tiče ostvarivanja slobode kretanja i uloge institucija EU u olakšavanju realizacije tih prava. U nastavku će biti ukratko predstavljene odredbe gorenavedene uredbe.

U prvom članu predložene uredbe navodi se argumentacija za uspostavljanje okvirnog mehanizma kako bi se pomoglo ostvarivanje mobilnosti evropskih građana, uz napomenu da se time ujedno gradi i osnov za obradu ličnih podataka i proveru

¹ Miloš M. Petrović je doktor političkih nauka i autor radova u domenu evropskog prava i političkih nauka.

² European Commission, Proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council on a framework for the issuance, verification and acceptance of interoperable certificates on vaccination, testing and recovery to facilitate free movement during the COVID-19 pandemic (Digital Green Certificate) COM/2021/130 final, Brussels, 2021, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021PC0130>, accessed on: 25/05/2021.

³ Ibid.

njihove kredibilnosti. U drugom članu regulišu se definicije osnovnih pojmova, poput „nosioca“ tj. vlasnika (st. 1), „zelenog sertifikata“ (st. 2), „vaccine protiv kovida 19“ (st. 3), vrstama testova na prisustvo kovida 19 (st. 4–5), i drugih relevantnih termina. U okviru trećeg člana detaljnije se pojašnjava sadržaj elektronskog sertifikata, koji se može upotrebljavati i u digitalnom i u papirnom obliku i podrazumeva dokaz o izvršenom vakcinisanju, dokaz o izvršenom testiranju nekim od navedenih testova ili potvrdom o preležanoj infekciji. Navedena dokumenta izdaju države članice, a pomoću individualizovanog bar-koda (izrađenog po posebnim specifikacijama), proverava se ispravnost potvrde. U okviru narednog člana reguliše se aspekt upotrebe aparature za proveru ispravnosti elektronskih zelenih sertifikata.

Peti član odnosi se na izdavanje i sadržaj potvrde o vakcinaciji, koji mora sadržati odgovarajuće podatke i u tehničkom smislu odgovarati zahtevima i standardima relevantnih evropskih akata. Član je široko postavljen, tako da podrazumeva ne samo mogućnost priznavanja potvrda iz drugih članica, već čak i iz trećih zemalja, pod uslovom da su predmetnoj članici dostavljeni svi neophodni podaci, u skladu s tehničkim i drugim propisima. Na taj način, evropske institucije žele da svojim članicama potvrde ne samo njihova prava da regulišu epidemiološke prilike na svojoj teritoriji, već i da, ukoliko to žele, pod određenim, tehničkim uslovima, primenjuju i relaksiranja načela u domenu prekograničnog kretanja – ne samo unutar Unije već i sa trećim zemljama, što uključuje i tzv. zapadni Balkan. U okviru šestog člana definiše se oblik i izdavanje dokaza o testiranju, dok se sedmim članom reguliše dokument kojim se potvrđuje ranije obolevanje od koronavirusne infekcije.

U okviru osmog člana bliže su definisane tehničke specifikacije koje obuhvataju domene pojednostavljenog izdavanja i proverljivosti podataka, zaštite ličnih informacija, sistemске aspekte, interinstitucionalnu saradnju država članica, generisanje individualnog koda itd. Narednom odredbom reguliše se domen zaštite ličnih informacija i podataka, i njihova svrha strogo ugrađuje u kontekst okvirne dokumentacije u toku pandemije s ciljem da se omoguće što šire slobode kretanja imajući u vidu epidemiološke i druge prilike. Za slučaj da članica tj. zemlja domaćin od drugog evropskog državljanina, vlasnika sertifikata/potvrde, traži da sprovede proces samoizolacije, testiranja ili mu uskraćuje ulazak u zemlju, pre stupanja na snagu takvih ograničenja dužna je da obavesti druge članice i evropske institucije, u skladu sa čl. 10, zajedno sa svim pojašnjenjima koja se tiču razloga i opsega takvih mera.

Nadalje se definišu tehničko-institucionalni aspekti poput delegiranja ovlašćenja (čl. 11), hitna priroda stupanja na snagu ovog akta (čl. 12) i procedure nadležnog odbora (čl. 13). U skladu sa četrnaestim članom, Evropska komisija dužna je da podnese izveštaj o primeni Uredbe Evropskom parlamentu i Savetu u roku od jedne godine nakon što je Svetska zdravstvena organizacija (SZO) ukinula vanredne prilike u smislu međunarodne zdravstvene opasnosti. Poslednjim, petnaestim članom, definiše se stupanje na snagu i primena Uredbe u trodnevnom roku od dana

zvaničnog objavljivanja u glasilima Evropske unije. Važno je istaći i da prethodno spomenuti izveštaj o primeni Uredbe mora da bude fokusiran na analizu uticaja tog propisa na ostvarivanje prekogranične mobilnosti unutar Evropske unije, što je, uostalom, i njegova primarna svrha.

Završetak procesa usvajanja odredaba koje se odnose na zeleni sertifikat očekuje se tokom leta 2021. godine.⁴ Ovom prilikom treba napomenuti i da je Republika Srbija putem platforme E-uprava već omogućila generisanje zelenog sertifikata koji sadrži elemente predviđene i predloženom evropskom regulativom.⁵

Izvori

- European Commission, Proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council on a framework for the issuance, verification and acceptance of interoperable certificates on vaccination, testing and recovery to facilitate free movement during the COVID-19 pandemic (Digital Green Certificate) COM/2021/130 final, Brussels, 2021, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021PC0130>, accessed on: 25/05/2021.
- Government of the Republic of Serbia, Digital Green Certificate available as of today at e-Government portal, Belgrade, 2021, <https://www.srbija.gov.rs/vest/en/172498/digital-green-certificate-available-as-of-today-at-e-government-portal.php>, accessed on: 26/5/2021.
- Rachael Kennedy, Everything you need to know about the EU's COVID travel pass, 2021, <https://www.euronews.com/2021/05/21/everything-you-need-to-know-about-the-eu-s-covid-travel-pass>, accessed on: 25/5/2021.

⁴ Rachael Kennedy, Everything you need to know about the EU's COVID travel pass, 2021, <https://www.euronews.com/2021/05/21/everything-you-need-to-know-about-the-eu-s-covid-travel-pass>, accessed on: 25/5/2021.

⁵ Government of the Republic of Serbia, Digital Green Certificate available as of today at e-Government portal, Belgrade, 2021, <https://www.srbija.gov.rs/vest/en/172498/digital-green-certificate-available-as-of-today-at-e-government-portal.php>, accessed on: 26/5/2021.